

INGLIZ VA O'ZBEK SIYOSIY DISKURSINING LINGVISTIK TIPOLOGIYASIDAGI O'XSHASH VA FARQLI XUSUSIYATLARI

Tojiboyev Muhammadjon Mansurjon o'g'li,

Turan International University, Faculty of Humanities and Pedagogy,

M. Lin AU-23 group, master)

1. Kirish (Introduction)

Siyosiy diskurs – bu siyosiy arboblarning tomonidan omma bilan aloqa qilishda qo'llaniladigan nutqiy faoliyat shaklidir. Har bir mamlakat siyosiy madaniyati va til tizimiga asoslangan holda, siyosiy diskurs o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'ladi. Ushbu tezisda ingliz va o'zbek siyosiy diskurslari lingvistik jihatdan tahlil qilinib, ularning o'xshash va farqli tomonlari tipologik nuqtai nazardan ochib beriladi.

2. Tadqiqot metodlari (Methods)

Tadqiqotda quyidagi metodlar qo'llanildi:

- **Diskursiv tahlil** – siyosiy nutqlarning kontekstual va kommunikativ tahlili;
- **Lingvosemantik tahlil** – so'z va iboralarning ma'naviy funksiyasini aniqlash;
- **Tipologik taqqoslash** – ikki tildagi siyosiy nutqlar o'rtasidagi strukturaviy va uslubiy farqlarni aniqlash.

Tahlil obyekti sifatida Shavkat Mirziyoyev va Islom Karimov (o'zbek siyosiy diskursi), hamda Barack Obama va Winston Churchill (ingliz siyosiy diskursi) nutqlari tanlab olindi.

3. Natijalar (Results)

3.1. O'xshashliklar:

- Har ikki diskursda **birlik, taraqqiyot, xalq manfaatlari, kelajak** kabi tushunchalar asosiy semantik maydonni tashkil qiladi.
- **Ritorik usullar** – ruxlantirish, savol-javob shakli, takrorlash, qarama-qarshilik (contrast) – siyosiy nutqlarda faol qo'llaniladi.

- **Emotsional birliklar:** “hope”, “progress”, “xalqimizning buyuk salohiyati”, “mustaqil kelajak” kabi iboralar nutqning ijobiy konnotatsiyasini mustahkamlaydi.

3.2. Farqli jihatlar:

Aspekt	O‘zbek siyosiy diskursi	Ingliz siyosiy diskursi
Tonalitet	Emotsional, xalqona, iliq	Neytralroq, analitik
Leksika	Milliy-madaniy birliklarga (maqollar, hikmatlar)	boy Formal, universal tushunchalarga yo‘naltirilgan
Sintaksis	Oddiy va murakkab jumlar almashib keladi	Murakkab sintaktik konstruksiyalar ustun
Pragmatika	Xalq bilan yaqinlikni mustahkamlash	Auditoriyani rasmiy ishontirish

Misollar:

- Mirziyoyev: “*Yurtimizning ertasi, farzandlarimizning kelajagi bugungi mehnatimizga bog‘liq.*”
- Obama: “*Change will not come if we wait for some other person or some other time.*”

4. Muhokama (Discussion)

Ingliz va o‘zbek siyosiy diskurslaridagi umumiy jihatlar ularning **funksional birli**gi (ishontirish, ruxlantirish) bilan izohlanadi. Biroq farqli jihatlar har bir millatning **madaniy qadriyatlari, an’anaviy til me’yorlari** va **siyosiy kontekstiga** bog‘liq holda shakllanadi. Masalan, o‘zbek siyosiy diskursida milliylik va xalqona ifodalar ustuvor, ingliz siyosiy nutqlari esa xalqaro me’yorga va raqamli asosga tayangan.

5. Xulosa (Conclusion)

Tahlil shuni ko‘rsatadiki, ingliz va o‘zbek siyosiy diskurslari lingvistik tipologiyasi o‘ziga xos leksik, semantik va pragmatik jihatlariga ega. Ularning o‘xshashligi — siyosiy kommunikatsiya maqsadida umumiy strategiyalardan foydalanishida; farqlari esa — til, madaniyat va an’anaviy siyosiy uslublarda namoyon bo‘ladi.